

LAKIALOITE 12/2011 vp

Laki työntekijän eläkelain 98 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

Työ- ja virkaeläkkeiden tarkistamiseen käytettävää indeksiä huononnettiin vuonna 1996 siirtymällä niin sanottuun taitettuun indeksiin, jossa 65 vuotta täyttäneiden eläkeläisten indeksi sidottiin vain 20-prosenttisesti ansiotasoon. Sen jälkeen vuoteen 2004 asti käytössä oli kaksi indeksiä. Alle 65-vuotiaiden indeksissä palkkatason muutoksen painokerroin oli 50 % ja hintatason muutoksen painokerroin samoin 50 %. Vanhemmilla eläkeläisillä painokertoimet ovat vastaavasti 20 % ja 80 %. Lailla 634/2003 säädettiin, että vuoden 2005 alusta lähtien työeläkkeissä sovelletaan vain yhtä indeksiä, jossa palkkatason muutoksen painokerroin on 20 % ja hintatason muutoksen painokerroin 80 %. Vastaava säännös on uudistetun työntekijän eläkelain (395/2006) 98 §:ssä.

Eläkkeet turvaavat eläkkeelle jääneiden henkilöiden toimeentuloa pitkäaikaisesti. On kohtuullista vaatia, että myös eläkeläisten tulokehityksessä otetaan huomioon yleinen taloudellinen kehitys ja tulotason nousu. Kun eläkeindeksissä otetaan huomioon ansiotason nousu, tämä periaate toteutuu jossain määrin. Työeläkkeissä 1970-luvulta 1990-luvun puoliväliin asti käytetty ja senkin jälkeen alle 65-vuotiaita koskenut indeksi, jossa sekä hintatason että ansiotason muutosten painokerroin on 50 %, on koettu asianmukaiseksi ja kohtuulliseksi.

Taitettu eläkeindeksi on yksi lamavuosina käyttöön otettu säästökeino ja sosiaaliturvan leikkaustapa. Kun talous on sen jälkeen kasva-

nut tuntuvasti ja kun monien väestöryhmien tulot ovat nousseet merkittävästi, on aikaisempaa vähemmän perusteita näiden leikkausten voimassaolon jatkamiseen. Indeksihuononnus merkitsee sitä, että eläkeläisten tulot kehittyvät muun väestön tuloja hitaammin. Talouskasvusta ja työn tuottavuuden noususta vain pieni osa heijastuu eläkkeellä olevien tulojen kehitykseen. Pienituloisimmilla, pelkkää kansaneläkettä saavilla eläkeläisillä tulot on sidottu vain kuluttajahintaindeksiin, ja pienten työeläkkeen saajien asema ei juuri poikkea siitä, koska ansiotason nousun paino on niin pieni uudessa indeksissä.

Tammikuuhun 2010 mennessä uusi huononnettu 20/80-indeksi on jäänyt noin 10 prosenttia jälkeen aikaisemmasta 50/50-indeksistä, kun lähtökohdaksi otetaan tammikuu 1995, jolloin käytössä oli vain yksi työeläkeindeksi. Jos työeläke nyt on esimerkiksi 1 000 euroa kuukaudessa, se merkitsee noin 107 euron menetystä kuukausieläkkeessä, jos eläkettä on vuodesta 1996 lähtien tarkistettu huonommalla indeksillä. Toisin sanoen ilman indeksihuononnusta eläke olisi nyt 1 107 euroa.

Mielestäni olisi oikeudenmukaista ja kohtuullista palata kaikissa eläkkeissä indeksiin, jossa palkkatason muutosten painokerroin on 50 % ja hintatason muutosten painokerroin 50 %.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

työntekijän eläkelain 98 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työntekijän eläkelain (395/2006) 98 § seuraavasti:

98 §

Eläkkeiden indeksitarkistus

Maksussa oleva eläke tarkistetaan vuosittain tammikuun alusta lukien indeksillä (*työeläkeindeksi*), jota laskettaessa palkkatason muutoksen

painokerroin on 0,5 ja hintatason muutoksen painokerroin 0,5. _____

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2012.

Helsingissä 14 päivänä lokakuuta 2011

Jyrki Yrttiaho /vr